

6.6.2022

Sosiaali- ja terveysministeriö

STM151:00/2021

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi huumausainelain muuttamisesta

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto (EPT-verkosto) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi huumausainelain muuttamisesta. Esityksen tavoitteena on selkiyttää hampun viljelyn asemaa ja sadon sallittuja käyttötarkoituksia. Tällä tavoin pyritään ehkäisemään hampun viljelyä käytettäväksi huumausaineena ja samalla turvaamaan sellaisten viljelijöiden asemaa, jotka viljelevät hampua laillisesti elinkeinotoiminnassa.

Lisäksi tavoitteena on, että hampun kasvinjalostus olisi sallittua mutta kuitenkin säänneltyä siten, että voitaisiin varmistua, että jalostustoiminnan todellisenä tarkoituksena on uusien hampulajikkeiden kehittäminen ja niiden hakeminen siemenlain 8 §:ssä tarkoitettuun kasvilajikeluetteluun. Suomen viljelyolosuhteet poikkeavat muun Euroopan viljelyolosuhteista muun muassa lyhyemmän kasvukauden vuoksi. Tämän vuoksi on tarpeen voida jatkossakin jalostaa nimenomaan Suomen oloihin soveltuvia hampulajikkeita.

Lausunnonantajan lausunto

3§ Määritelmät

Kategorisesti kaikkien THC:tä sisältävien kasvien luokittelu huumausaineeksi pl siemenet, on haasteellinen, sillä osassa laillisessa käytössä olevissa lajikkeissa on myös pieniä määriä THC:tä. Myöhemmässä osassa lakiehdotusta toki puhutaan 0,3 prosentin raja-arvosta (vuodesta 2023 eteenpäin).

7 a § Hampun viljely

EU:n tuen hakuprosessin kannalta ilmoitusvelvollisuuden aikaistaminen on kannatettava ajatus. Vaatimus viljelyn tapahtumisesta avoimella maatalousmaalla tuo haasteen meidän olosuhteissamme. Viljelyn salliminen sisätiloissa voisi tulla kyseeseen tietyillä lajikkeilla, jotka täyttävät vaatimukset THC-pitoisuudesta.

15 c § Selvitys hampun kasvinjalostusta koskevaa lupaa varten

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan hakemuksessa olisi oltava tieto toimintaan osallistuvien henkilöiden koulutuksen tai kokemuksen kautta hankitusta riittävästä ammattitaidosta hampun kasvinjalostukseen

Mikä on riittävä ammattitaito tai koulutus? Miten se tulee todistaa?

Muuta kommentoitavaa esitysluonnoksesta?

Hampun viljelyn lääkinnällisiin tarkoituksiin voisi sallia tarkemman valvonnan alaisena esim. lääketeollisuudessa, tutkimuslaitoksissa, yliopistoissa, ym. vastaavissa paikoissa. Lääkinnälliseen tarkoitukseen kasvatettua kannabista voisi käyttää tutkimuksessa ja/tai selvittää myyntimahdollisuutta maihin, joissa kannabiksen käyttö lääkkeenä on sallittua.

Hampun viljely käytettäväksi huumausaineena taikka huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa olisi jatkossakin kiellettyä. Verkosto näkee, että ehdotetut muutokset selkiyttävät nykyistä tilannetta siltä osin, että niiden jälkeen laissa lukee selkeästi, mikä on sallittua hampun viljelyä ja mikä ei. Käytännössä hampun viljelyyn tulee ehdotusten seurauksena lukuisia viljelijöitä koskevia hallinnollisia vastuita ja muita viljelyä

koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä, joiden täyttämättä jättäminen, tahallinen tai tahaton, voisi johtaa tuomioon huumausainerikoksesta viranomaisen harkinnan mukaan. Verkosto suhtautuukin epäilevästi ehdotuksessa kuvattuun vaikutukseen, joka liittyy tarpeettomien valvontatoimien vähentymiseen muutosten seurauksena. Koska hampun viljelyyn tulee ehdotusten seurauksena mukaan nykyistä enemmän säädöksiä, joita viranomaisten tulee valvoa, on todennäköistä, että viljelyyn liittyvät valvonta- ja myös erilaiset hallintokustannukset pikemminkin kasvavat kuin vähenevät. Myös viljelijöiden oikeudelliseen asemaan tulee ehdotettujen muutosten myötä harkinnanvaraisuutta, joka voi heikentää merkittävästi heidän oikeusturvaansa, jos esimerkiksi hallinnollisen velvoitteen unohtamisesta voisi olla seurauksena huumausainerikkomus. Näiden huomioiden valossa EPT-verkosto ehdottaa, että luonnokseen olisi kirjoitettava auki nykyistä selkeämmin lakiehdotuksen mukanaan tuomat taloudelliset ja yhteiskunnalliset kustannukset ja muut seuraukset, jotka liittyvät hampun viljelyn lisääntyvään valvontaan Suomessa. Viljelyyn liittyvistä ilmoitusvelvollisuus- ja kirjanpitorikkomuksista ei tulisi rangaista huumausainerikkomuksina, sillä kyseessä voi olla esimerkiksi tahaton huolimattomuus. Sanktion tulisi olla sama kuin muistakin vastaavista hallinnollisista rikkomuksista. Ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta laaja valvonta on tarkoituksenmukaista. Samalla valvonnan ja sanktioinnin ei tule olla sellaista, että se aiheuttaa lisähaittaa kansalaisille.